

A row of four colorful recycling bins (red, yellow, green, blue) is positioned in front of a rustic stone wall. The bins are arranged in a line, with the red bin on the left and the blue bin on the right. The stone wall is made of irregular, grey stones. On the left side of the wall, there is a small green map or poster. The text 'Inspiratiegids Containerstickers' is overlaid on the image in a white, sans-serif font.

Inspiratiegids Containerstickers

Datum:

6-4-2017

Uitgevoerd door:

SHIFT Gedragsverandering

Opdrachtgever:

Ageeth Boos, Rijkswaterstaat

Voorwoord

Containerstickers worden vaak gezien als een ‘verplicht’ onderdeel van afvalcommunicatie. De stickers zijn echter een goede mogelijkheid om verschillende soorten gedrag te beïnvloeden. Bijplaatsing en afvalscheiding worden sterk beïnvloed door de containerstickers. Ze grijpen namelijk direct in op de situatie en daarmee het gedrag. Daarom is het belangrijk dat de informatie die op de sticker staat aansluit bij de omgeving en de inwoner. Op die manier stimuleer je afvalscheiding en verminder je bijplaatsing. Maar waar en hoe gebruik je stickers?

Deze gids helpt je bij het ontwerpen van een containersticker die inwoners beïnvloedt. We hebben hiervoor een containersticker-recept samengesteld waarin elk ingrediënt wordt behandeld. Ten slotte laten we je aan de hand van bestaande voorbeelden zien hoe het in de praktijk gaat: wat gaat al goed en wat kan beter?

Wij willen alle gemeenten en bedrijven die meewerkten aan deze gids van harte bedanken. Wij hopen dat we met deze gids jullie kunnen inspireren om in de toekomst met een frisse blik naar containerstickers te kijken!

Inhoudsopgave

1. Inleiding [8](#)
2. Het succesrecept voor een containersticker [11](#)
 - Probleemverkenning* [12](#)
 - Definitie van het doelgedrag* [12](#)
 - Boodschap van de sticker* [13](#)
 - Een gedefinieerde doelgroep* [13](#)
 - Onderdelen die helpen bij onbewuste verwerking* [14](#)
 - De juiste plaats voor de sticker* [15](#)
 - Aansluiting vanuit de omgeving* [15](#)
 - Een beetje lol* [16](#)
3. Hoe weet je of je sticker werkt?
Test het! [17](#)
4. Voorbeelden [18](#)

1. Inleiding

Effectieve containerstickers: inspiratie en tips vanuit een gedragsperspectief

Het ontwerp van een containersticker wordt niet altijd meegenomen in een campagne of een groter communicatieplan. Vaak wordt het snel bedacht zonder goed over de boodschap, vorm en kleur na te denken. Echter is een sticker bij goed gebruik een waardevol communicatiemiddel. Het ondersteunt je campagne en kan mensen aanzetten tot een verandering in gedrag. Onder meer bij het verminderen van bijplaatsing en het stimuleren van afvalscheiding.

1. Inleiding

Verbetering afvalscheiding

Als je met de containersticker duidelijk communiceert wat er wel en niet in de afvalcontainer mag, voorkom je dat mensen de volgende keer hun afval verkeerd aanbieden. Je bereidt mensen voor om thuis het afval beter te scheiden. Let wel op dat je in je communicatie daar ook op inspeelt: thuis is waar afvalscheiding begint.

Bijplaatsing

Bijplaatsing is het plaatsen van afval naast een afvalcontainer. Dit kost geld en werk en kan leiden tot zwerfafval. Het is bovendien geen mooi gezicht en kan leiden tot nog meer bijplaatsing omdat afval nog meer afval aantrekt. Met een containersticker kan iets worden gedaan tegen bijplaatsing. Het is dan wel noodzakelijk dat de sticker op een zichtbare plek hangt op of bij de container en opvalt zodat mensen de sticker ook zien. Verder wil je dat mensen de volgende keer weten wat ze moeten doen als de container vol zit of als ze iets hebben dat niet in de container past. Zo voorkom je dat mensen hun afval voor niets meebrengen naar de container. Ook hiervoor is een sticker bruikbaar.

In deze gids gaan we in op het beste recept om een effectieve containersticker te maken. We laten zien welke ingrediënten effectief en minder effectief zijn. We sluiten af met verschillende voorbeelden van containerstickers ter inspiratie.

Test

Bekijk de onderstaande stickers eens: Wat vind je ervan?

Sticker 1

Sticker 2

Welke sticker werkt het best tegen bijplaatsing, sticker 1 of 2? Op pagina 28 lees je over het effect dat deze stickers hebben op bijplaatsing. Hier vind je ook welke sticker het best werkt en waarom.

2. Het succesrecept voor een containersticker

In dit hoofdstuk leggen we stapsgewijs uit hoe het recept van een effectieve containersticker eruitziet en welke ingrediënten je hiervoor nodig hebt.

Ingrediëntenlijst

Wat heb je nodig voor een effectieve containersticker? De volgende ingrediënten zijn van belang:

Probleemverkenning

Onderdelen die helpen bij onbewuste verwerking

Definitie van het doelgedrag

De juiste plaats voor de sticker

Boodschap van de sticker

Aansluiting vanuit de omgeving

Een gedefinieerde doelgroep

Een beetje lol

Op de volgende pagina's lees je meer over de ingrediënten.

2. Het succesrecept voor een containersticker

Probleemverkenning

Een goede probleemverkenning is het halve werk. Het is belangrijk om eerst onderzoek te doen naar het probleem voordat je een sticker ontwerpt. Wat is precies het probleem? Waarom is het een probleem en wat is de oorzaak? Welke weerstanden en motivaties zijn er bij de inwoner? Wat is er al aan gedaan? Het is belangrijk deze vragen te beantwoorden. Hieruit kan namelijk blijken dat het probleem ergens anders ligt en dat het ontwerpen van een sticker niets oplost.

Voorbeeld:

Mensen plaatsen hun afval naast de container. Dit is een probleem omdat de omgeving er hierdoor niet meer netjes uit ziet. De containers zitten meestal niet vol als er is bijgeplaatst, dus het kan niet worden opgelost door lediging van containers. Waarom plaatsen de inwoners dan alsnog afval naast de container?

Iets dat de inwoners hier mogelijk tegenhoudt, is dat het moeite kost om de zak in de container te doen. Of dat de zak simpelweg niet past. Tenslotte zijn mensen kuddedieren. Als zij zien dat anderen afval naast de container plaatsen, leiden zij daaruit af dat bijplaatsing oké is. Dit werkt als motivator voor het (in dit geval verkeerde) gedrag.

Definitie van het doelgedrag

Bepaal welk doel je wilt bereiken met je containersticker. Waar ligt het grootste probleem en welk gedrag is gewenst om het op te lossen? Bijplaatsing is vaak makkelijk te beïnvloeden bij de container zelf. Afvalscheiding gebeurt echter zowel bij de container als bij inwoners thuis. Hierbij is het effect dan ook groter als je zowel bij de verzamelcontainer als bij mensen thuis het gedrag beïnvloedt.

Maak een goede afweging of het zin heeft om het doelgedrag aan te pakken met een containersticker of dat je beter een combinatie of een ander middel kunt kiezen. Voorbeelden van doelgedrag:

- *Minder bijplaatsing*
- *Minder vervuiling van plasticafval*
- *Minder GFT bij het restafval*

2. Het succesrecept voor een containersticker

Boodschap van de sticker

De boodschap die je verwerkt in je sticker is ontzettend belangrijk. Bedenk allereerst hoe je de boodschap begrijpelijk maakt. Weet je doelgroep bijvoorbeeld wel wat 'bijplaatsing' betekent? Maak de boodschap niet alleen duidelijk met woorden, maar gebruik ook afbeeldingen. Op die manier begrijpen mensen sneller wat je bedoelt.

Daarnaast helpt een positieve boodschap om het gewenste resultaat te behalen. Formuleer de boodschap op een positieve manier om weerstand te voorkomen. In plaats van inwoners te verbieden hun afval bij te plaatsen, kun je ze stimuleren om hun afval in de container te gooien. Een mogelijk effect van een verbod is namelijk dat inwoners juist gaan doen wat je ze verbiedt. Daarnaast is het voor de inwoners onduidelijk wat wél van ze verwacht wordt. Meer hierover lees je onder het kopje 'Onderdelen die helpen bij onbewuste verwerking'.

Voorbeeld van een positieve boodschap:

Help ons de buurt schoon te houden: Gooi je vuilniszakken alsjeblieft in de container. Is de container vol? Bel dan 0800-1234.

Voorbeeld van een negatieve boodschap:

Verboden om vuilniszakken naast de container te zetten! U riskeert een boete.

Een gedefinieerde doelgroep

Breng de doelgroep in kaart voordat je een ontwerp maakt van de containersticker. Welke inwoners zien straks de sticker? Denk aan leeftijd, geslacht, type woonwijk, type huis, opleidingsniveau, mate van taalbeheersing, inkomen, mate van sociale cohesie in de wijk, eerder vertoond afvalscheidingsgedrag van de doelgroep, enzovoorts.

Wanneer je weet wie tot je doelgroep hoort, pas je de sticker hierop aan. Wanneer je weet dat veel mensen in de wijk niet of beperkt Nederlands spreken, maak dan vooral gebruik van beeldmateriaal. Als je foto's van mensen wilt gebruiken die het juiste gedrag voordoen (de juiste norm neerzetten), zorg er dan voor dat deze mensen overeenkomen met de doelgroep. Op die manier identificeren de inwoners zich met het model op de foto en volgen ze het voorbeeld eerder op.

2. Het succesrecept voor een containersticker

Onderdelen die helpen bij onbewuste verwerking

Mensen denken 95 procent van de tijd niet na bij wat ze doen en hoe zij het doen. Zij doen de meeste dingen op de automatische piloot. Wanneer zij afval weggooiden is de kans groot dat dit onbewust gebeurt. Bovendien hebben mensen vaak geen zin of tijd om een hele tekst te lezen als ze hun afval weggooiden. Zorg er dus voor dat je sticker geschikt is voor onbewuste en snelle verwerking.

Verwerking wordt makkelijker bij een sticker met weinig tekst en veel intuïtieve onderdelen zoals kleuren en iconen. Gebruik de kleur oranje als het om plastic- of PMD-afval gaat en ondersteun dit met bijvoorbeeld een icoon van een plastic fles (zie afbeelding). Denk ook aan verschillende vormen van stickers. Snijd de sticker bijvoorbeeld uit in de vorm van een plastic fles om duidelijk te maken dat het om plastic afval gaat. Of snijd hem uit in de vorm van een pijl die naar de opening wijst. Wees ook consequent; gebruik in alle andere communicatie dezelfde afbeeldingen.

Verder is het belangrijk dat de boodschap op de sticker geen ontkenningen bevat. Ontkenningen wekken namelijk op onbewust niveau het tegendeel op.

Een voorbeeld: Iemand zegt tegen je: 'Denk niet aan een roze olifant'. Wat is dan het eerste dat in je opkomt? Waarschijnlijk die roze olifant.

Wanneer je dus op je sticker 'Niet bijplaatsen' zet, verwerken en activeren mensen onbewust alleen het concept 'bijplaatsen'. De kans is daardoor groter dat ze ook daadwerkelijk afval gaan bijplaatsen. Naast dat een verbod tot weerstand leidt, vergroot het dus ook de kans op het ongewenste gedrag.

Containersticker Avalex

2. Het succesrecept voor een containersticker

De juiste plaats voor de sticker

Het plaatsen van de sticker lijkt simpel, maar een goede plaatsing is cruciaal. Mensen nemen de informatie op de sticker niet op als ze de sticker niet zien! Ga na op welke plaats de sticker het meest in het oog springt en zorg ervoor dat mensen er niet omheen kunnen. Zorg er ook voor dat de sticker van goede kwaliteit is zodat hij niet snel afbladdert en schoon en leesbaar blijft. Wanneer de sticker er zelf al vies en oud uitziet zijn inwoners eerder geneigd de omgeving rond de container vies en slordig achter te laten.

Aansluiting vanuit de omgeving

Naast de sticker zelf is ook de omgeving erg belangrijk. Wanneer je een mooie sticker ontwerpt om bijplaatsing te voorkomen terwijl rond de container afval op de grond ligt, komt dit het effect van de sticker niet ten goede.

Zoals eerder werd genoemd, leiden mensen het juiste gedrag vaak af uit het gedrag van anderen. Wanneer zij zien dat er afvalzakken bij de container staan, zetten ze zelf ook sneller hun zakken naast de container omdat het geaccepteerd lijkt.

Zorg er dus voor dat de omgeving van de containers schoon is. Zeker in de periode vlak na de invoering van de containerstickers. Hiermee zet je een nieuwe norm neer.

2. Het succesrecept voor een containersticker

Een beetje lol

Het is een hele uitdaging inwoners geïnteresseerd te krijgen in afval en de gerelateerde onderwerpen. Een van de manieren om inwoners te interesseren is om het op allerlei manieren leuker maken. Een voorbeeld is de applaudisserende afvalbak. Deze afvalbak geeft een applausje als je er wat ingooit. Holle Bolle Gijs in de Efteling is net zo'n voorbeeld: hij bedankt je als je je afval weggooit.

Op het Bevrijdingsfestival in Zwolle stond Re-Pete, een afvalmonster dat plastic bekertjes at. Je schoot met speciale kanonnen je plastic bekertjes in zijn buik. Dit maakt recyclen een stuk leuker.

Dit soort fun-interventies zijn erg leuk en effectief, maar ze werken maar kort. Voor een evenement zoals het Bevrijdingsfestival werkt het dus goed. Maar als je voor langere tijd een effect wilt behalen zijn deze manieren minder effectief. Het effect dooft namelijk op den duur uit. De lol gaat er na een paar keer wel vanaf.

Alle ingrediënten zijn nu stuk voor stuk voorbij gekomen en geven je een beeld van wat je nodig hebt voor een goede containersticker. De bereiding is klaar. De sticker is ontworpen en geplaatst. De volgende stap is testen of je recept in de smaak valt. Zo kom je erachter hoe effectief de sticker is.

3. Hoe weet je of je sticker werkt? Test het!

Wanneer je sticker dan eindelijk klaar is, rest nog een laatste belangrijke stap: het testen van de effectiviteit van de sticker. Dit onderzoek je het meest effectief met een experimentele opzet. Er zijn twee mogelijkheden om te testen hoe effectief je sticker is geweest: met een voor- en nameting of met behulp van een controlegroep. We leggen deze methoden hieronder aan je uit.

Zo zet je een effectmeting op

Voor- en nameting

De eerste manier om te meten hoe effectief je sticker is, is door middel van een voor- en nameting. Je vergelijkt hoe de situatie met en zonder stickers is; de 'voor' en 'na' situaties zoals je ze kent in bijvoorbeeld afslankreclames. Deze meting doe je in één buurt, of overal waar je de sticker hebt opgeplakt. Voordat je de sticker opplakt, doe je eerst een 'nulmeting'. Meet gedurende een aantal weken hoe vaak het gewenste- of probleemgedrag voorkomt. Tel bijvoorbeeld het aantal bijgeplaatste vuilniszakken per dag.

Hierna plak je de sticker op en tel je nog eens dagelijks hoeveel zakken er worden bijgeplaatst in de tijd na het opplakken van de sticker. Nu zie je, in harde cijfers, of het gedrag echt is veranderd door je sticker. Zo niet, dan weet je dat je iets moet veranderen of dat de sticker überhaupt geen effect heeft op het gedrag dat je wilt veranderen. Zo wel, dan heb je een goede sticker gemaakt!

Controlegroep

De tweede manier is iets ingewikkelder dan de eerste. Bij deze methode plak je de sticker op één containergroep en vergelijk je deze met een containergroep zonder sticker. Je vergelijkt dan bijvoorbeeld of de inwoners meer bijplaatsen bij de container zonder sticker dan bij de container met sticker. Het voordeel is dat je nu maar één keer hoeft te meten. Zorg er wel voor dat de situatie van de containers mét sticker lijkt op de situatie van de groep zónder sticker (de controlegroep). Zorg er bovendien voor dat de containers niet te dicht bij elkaar in de buurt staan. De sticker kan namelijk ook effect hebben op mensen die hun afval bij een andere container weggooien.

Meet nu tegelijk het (in dit geval) bijplaatsgedrag bij de containergroep mét sticker en de containergroep zonder sticker. Tel bij beide bijvoorbeeld weer een paar weken lang het aantal bijgeplaatste afvalzakken per dag. Als de twee groepen van elkaar verschillen, komt dat door de sticker.

In de ideale situatie zou je bovenstaande onderzoeksdesigns combineren. In dit geval meet je voor en na, zowel bij een controlegroep als bij een groep waar de sticker geplaatst is.

4. Voorbeelden

In dit hoofdstuk geven we een aantal voorbeelden van containerstickers. Per sticker gaan we in op de sterke punten met als doel je te inspireren.

4. Voorbeelden

De meeste mensen uit deze buurt gooien hun restafval in de container en zetten geen afval naast de container.

Help ons mee Eyckenstein schoon te houden!

Gemeente Amstelveen

 SUPPORTED VAN SCHOON®

Gemeente Amstelveen

Dit bord maakt gebruik van de sociale norm. Door te noemen dat 'de meeste mensen hun afval in de container gooien' doen anderen dit ook eerder. Dat komt doordat mensen meegaan met wat de rest van de groep doet. Lees hier meer over de toepassing van een sociale norm.

De tekst 'Help ons mee Eyckenstein schoon te houden' zorgt voor een gevoel van saamhorigheid. Door je doelgroep het gevoel te geven dat ze bij de groep horen, voelen ze zich aangesproken en doen ze eerder wat je van ze vraagt.

Tip: De tekst kan zelfs nog korter gemaakt worden door 'en gooien geen afval naast de container' weg te laten. Hierdoor is de informatie gemakkelijker te verwerken. Bovendien wordt de ontkenning in de zin niet verwerkt, het is dus beter deze in z'n geheel weg te laten.

4. Voorbeelden

GAD - Gooi en Vechtstreek

Op deze sticker van GAD (Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst) Gooi en Vechtstreek staan verschillende iconen. Door deze eenvoudige iconen is de informatie een stuk gemakkelijker te verwerken. De zin "Alle textiel is welkom bij 4Charity" ondersteunt deze boodschap.

4. Voorbeelden

Gemeente Hoozeveen

Deze stickers zijn allebei van gemeente Hoozeveen. Zie je het verschil? Deze twee benaderingen hebben een heel verschillend effect. De groene sticker leidt eerder tot het gewenste gedrag dan de rode sticker. De rode sticker wekt sneller weerstand op door de verbiedende boodschap en de kleur. De groene sticker gebruikt een positieve benadering en de kleur groen wordt geassocieerd met 'duurzaam' en 'goed'.

4. Voorbeelden

HVC

Op deze sticker zie je mensen die hun plastic afval in de container gooien. Zij geven het goede voorbeeld. Dit motiveert anderen die zich identificeren met de mensen op de afbeelding. De zin "Tandpastubes, colablikjes en vlapakken horen ook bij het plasticafval" neemt onzekerheid weg. Verder wordt verteld wat er met het PMD-afval gebeurt (er worden fleecetruien, speeltoestellen en pannen van gemaakt). Dit neemt scepticisme weg. Meer lezen over de aanpak van scepticisme? Download de [Inspiratiegids Communicatie Afvalscheiding Burgers](#).

Tip: Wanneer je gebruik maakt van modellen die het goede voorbeeld geven, zorg ervoor dat de situatie zo realistisch mogelijk is. Op die manier doen mensen het gedrag gemakkelijker na. Het is dan meteen duidelijk wat ze moeten doen.

4. Voorbeelden

Meerlanden

Deze containersticker stimuleert inwoners plastic, blik en drinkpakken samen in de container te doen. De zin is kort waardoor de informatie snel wordt verwerkt. Verder maakt de sticker gebruik van eenvoudige afbeeldingen om te laten zien wat in de container hoort. Deze afbeeldingen helpen bij het makkelijk verwerken van de informatie.

4. Voorbeelden

**Géén PMD-zakken
aan de container hangen.**

PMD-zakken náást de metalen plaat van de container zetten.

**Géén afval naast
de container zetten.**

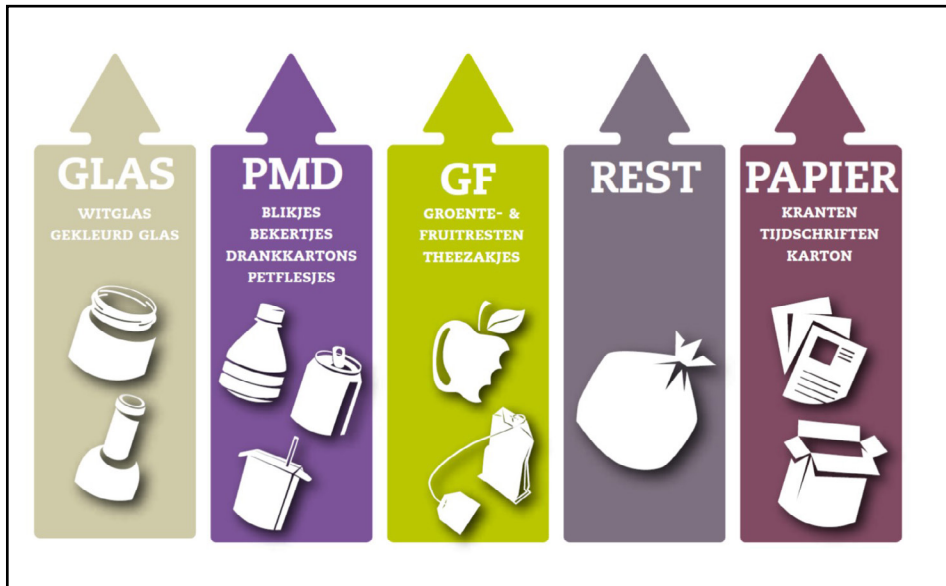
Is de container vol of defect? Bel Rd4: (045) 543 71 00.

RD4

Deze sticker geeft weer welk gedrag fout en welk gedrag goed is door middel van een duimpje. De groene en rode kleur benadrukken dit nog eens. Door het duimpje en de kleur is de informatie gemakkelijker te begrijpen en te verwerken.

Tip: Doordat op de sticker staat wat niet goed is ('geen PMD-zakken aan de container hangen' en 'geen afval naast de container zetten') kan weerstand ontstaan. Bovendien kunnen inwoners het verkeerde gedrag gaan vertonen wanneer ze de informatie onbewust verwerken. Door aan te geven welk gedrag wél goed is, zet je een norm neer die inwoners sneller volgen. Belangrijk is ook dat de informatie snel kan worden verwerkt. Zet daarom niet te veel informatie op de sticker.

4. Voorbeelden

Reinis

Op deze stickers staan de verschillende soorten afval weergegeven. De pijl wijst naar de opening en werkt als een 'nudge' richting de opening van de container. Verder wordt de informatie ondersteund door afbeeldingen, waardoor het gemakkelijk te verwerken is.

Tip: De kleuren van deze stickers komen niet allemaal overeen met de kleuren die meestal worden gebruikt voor de soorten afval (zoals oranje voor PMD en blauw voor papier). Dit kan inwoners verwarren, omdat zij afgaan op de eerste associatie die ze hebben. Door dezelfde kleuren voor iedere soort afval te gebruiken verloopt het gedrag veel automatischer.

4. Voorbeelden

Gemeente Rotterdam

Deze sticker geeft duidelijk weer wat wel en niet in de container mag. Door de afbeeldingen en de oranje kleur (die mensen associëren met PMD) is de informatie gemakkelijk te verwerken. De pijl richting de opening van de bak stimuleert mensen om het afval in de opening te gooien. De informatie over wat niet in de bak mag scheidt duidelijkheid voor mensen die twijfelen.

Tip: De zin "Dit mag er NIET in!" kan weerstand veroorzaken. Door de zin positiever te maken, bijvoorbeeld "Dit afval gooi je in de restcontainer", ondervang je weerstand en vertel je mensen waar dat afval wél hoort.

4. Voorbeelden

The sticker features a large 'Ja' (Yes) formed by plastic bottles and cans. Below it, a list of four benefits is shown with green checkmarks. To the right, three items are crossed out with red X's: a coin, a 'Milieupas' card, and a '30 liter' bag. A green circle is at the bottom right. The background has a color bar at the bottom.

...ik gooi plastic, blik en drankenkartons in de verpakkingencontainer

- ✓ Gratis
- ✓ Geen milieupas nodig
- ✓ Pedaalemmerzak
- ✓ Groen licht? Uw verpakkingen passen erin!

~~€~~

~~Milieupas~~

~~30 l~~

●

Twente Milieu

Deze sticker motiveert mensen door de zin “Ja, ik gooi plastic, blik en drankenkartons in de verpakkingencontainer”. Dit komt omdat het gedrag duidelijk wordt uitgelegd, er kan dus geen onzekerheid meer zijn over het juiste gedrag. Daarnaast betrekken mensen de zin snel op zichzelf omdat de tekst in de ik-vorm is geschreven. Ook benadrukt de tekst dat het weggooien van PMD afval gratis is. Dit neemt twijfel of achterdocht weg bij mensen die denken dat ze moeten betalen voor het weggooien van PMD.

Tip: Maak het gedrag nog duidelijker door een foto te gebruiken van iemand die het juiste voorbeeld geeft. In deze afbeelding geef je de informatie weer die belangrijk is en wordt het voor mensen duidelijk wat ze precies moeten doen. Ze hoeven de persoon namelijk alleen te imiteren.

4. Voorbeelden

Welke sticker heeft geleid tot minder bijplaatsing?

Aan het begin van deze gids vond je onderstaande afbeeldingen met de vraag 'Welke sticker denk je dat heeft geleid tot minder bijplaatsing?' Met behulp van deze gids is die vraag makkelijker te beantwoorden.

De bovenste sticker bestaat uit een afbeelding van bijgeplaatst afval met een rode streep erdoor. Dit geeft aan dat dit niet het gewenste gedrag is. Onder de afbeelding staat een tekst met toelichting: 'Plaats geen afval naast de container. U riskeert een boete!'.

Deze sticker geeft weer welk gedrag ongewenst is. Zoals eerder werd verteld is dit niet altijd even effectief. Vooral wanneer mensen zich niet bewust zijn van hun gedrag. Door juist het gewenste gedrag weer te geven, zoals op de groene sticker, vergroot je de kans dat mensen hun afval netjes in de container gooien. De tekst onder de afbeelding kan bovendien leiden tot weerstand, omdat wordt verteld wat mensen niet mogen doen en dat ze een boete riskeren. Omdat mensen onbewust ontkenningen vaak niet verwerken, kan deze boodschap bovendien de kans op bijplaatsing vergroten. De uitspraak over de boete kan dit effect nog versterken, omdat mensen vaak juist ongewenst gedrag vertonen wanneer ze weerstand hebben.

De groene sticker geeft het gewenste gedrag weer: afval hoort in de bak. De sticker laat ook zien hoe het moet. Bovenaan staat dat deze straat van schoon houdt en roept mensen op om daaraan mee te werken. Deze zin beschrijft ook de sociale norm van de straat. Hierdoor helpen mensen eerder mee de straat schoon te houden. Onderaan de sticker staat 'Afval naast de container levert een hoge boete op'. Deze uitspraak kan leiden tot weerstand, bijvoorbeeld wanneer de container vol zit en mensen nergens naartoe kunnen met hun afval. Bestrafen van verkeerd gedrag is bovendien meestal niet effectief om een gedragsverandering te bereiken. Door de zin die aangeeft dat mensen een boete riskeren weg te laten, voorkom je weerstand. Bovendien brengt de rest van de poster de boodschap al voldoende over.

In dit geval is de groene sticker het meest effectief tegen bijplaatsing.

Nawoord

Gedragsverandering wordt steeds belangrijker bij het oplossen van maatschappelijke problemen, onder andere op het gebied van afval. Het is uiteindelijk de inwoner die het afval, netjes en correct gescheiden, in de container moet gooien. En zodra hij dat niet kan of wil, gebeurt het niet.

Stimuleer de inwoners met containerstickers het goede gedrag te vertonen, dan voorkom je problemen. Een helder beeld van de doelgroep, duidelijk taalgebruik en eenvoudige vormgeving zijn een aantal belangrijke voorwaarden.

Wij hopen dat we je met deze gids inspireren. Bovendien hopen we dat we je met een andere blik naar afval hebben laten kijken, voor nu en in de toekomst.

Ageeth Boos

RWS Leefomgeving

ageeth.boos@rws.nl

Deze gids is ontwikkeld in het kader van het programma VANG huishoudelijk afval. De publicatie is een samenwerking tussen Rijkswaterstaat en onderzoeks-adviesbureau SHIFT Gedragsverandering. Voor overname van (elementen uit) de gebruikte voorbeelden dient contact opgenomen te worden met de ontwikkelaar van de campagne.

Heeft u vragen over eventuele overname van materialen, het ontstaan en de inhoud van deze gids of toepassing van de technieken? Neem dan contact op met een van onderstaande contactpersonen.

Meer inspiratie? Bekijk ook eens onze [Inspiratiegids Communicatie Afvalscheiding Burgers](#).

Roos Alink & Mirjam van Huizen

SHIFT Gedragsverandering

info@shift-gv.nl

Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

SHIFT

Over SHIFT

SHIFT is een onderzoeks- en adviesbureau gespecialiseerd in gedragsverandering dat is opgericht in 2015 en bestaat uit een ondernemend en enthousiast team van gedragswetenschappers. Wij werken samen met overheden en organisaties uit allerlei verschillende branches en denken mee over het bevorderen van de verkeersveiligheid tot aan het bevorderen van milieubewust gedrag.